

باسمه تعالی

رهنمودهای رئیس جمهور محترم در هجدهمین جلسه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی

- کارکرد اصلی این شورا، سیاست‌گذاری و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی برای تأمین غذای سالم و باکیفیت مبتنی بر ظرفیت‌های داخلی و دسترسی آسان برای همه مردم است؛ همه مردم اعم از برخوردار و مستضعف باید عادلانه از غذای سالم و باکیفیت بهره‌مند بوده و در این راستا، نظام باثبات غذایی و بدون فراز و فرود الزامی است.

۱. فراهمی غذا

- باید بر اساس ظرفیت آب و خاک و مبتنی بر الگوی کشت به تولید کافی، سالم و پایدار محصولات کشاورزی اساسی رسید. تکیه بر ظرفیت داخلی و تکیه بر توان زیست‌بوم کشاورزی از الزامات این اقدام است؛ وزارت جهاد کشاورزی باید با تهیه الگوی کشت مناسب و تنظیم‌گری برای پیاده‌سازی این الگو، تولید و تأمین محصولات اساسی را تسهیل کند و محصولاتی که تولید آنها منطقی نیست از طرق دیگر تأمین شود. همچنین باید در مدت ۵ سال به خودکفایی ۹۰ درصدی در محصولات اساسی رسید. وزارت جهاد کشاورزی برنامه عملیاتی این موضوع را ظرف مدت ۲ ماه تهیه و در جلسه شورا ارائه نماید.

- یکی از وابستگی‌های بزرگ در کشور وابستگی به واردات خوراک دام است که باید توجه جدی بر خودکفایی آن صورت گیرد. وزارت جهاد کشاورزی برنامه عملیاتی این موضوع را ظرف مدت ۲ ماه تهیه و در جلسه شورا ارائه نماید.

- شناسایی و واردات منابع نژادی دامی زنده یکی از رویکردهای کلیدی در تولید با راندمان بالا در کشور است که باید مورد توجه قرار گیرد و باید برنامه‌ریزی جدی بدین منظور صورت گیرد؛ در این خصوص چنانچه ضرورتی توسط وزارت جهاد کشاورزی تشخیص داده شود، تقاضا و مستندات لازم را فراهم نموده تا موانع ایجاد شده برای تأمین نژادهای موردنیاز برطرف شود. همچنین در این راستا، اصلاح مصوبه واردات گله‌های اجداد گوشتی با پیگیری وزارت جهاد کشاورزی در دستورکار شورای عالی امنیت ملی قرار گیرد.

- خودکفایی، مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) و قانون اساسی است. نباید کشور در حوزه غذا مبتنی بر واردات اداره شود و باید تولید توسعه پیدا کند و در صورت لزوم جهت انجام واردات، مواردی اقدام شود که در داخل کشور قابلیت تکثیر دارد (مانند دام زنده). همچنین در خصوص محصولاتی که به میزان موردنیاز در داخل کشور تولید می‌شود نباید واردات انجام گردد؛ و این موضوع مصداق واقعی واردات بی‌رویه است که علاوه بر عدم حمایت از تولیدکننده، باعث هدررفت منابع ارزی کشور نیز می‌شود.

- ضرورت دارد برنامه ریزی لازم برای تأمین الزامات نهادهای مورد نیاز بخش های مختلف کشاورزی صورت گیرد و منابع ارزی لازم بر حسب زمان بندی مورد نیاز بایستی توسط بانک مرکزی به موقع تأمین شود.

۲. سلامت غذا

- تأمین غذای سالم و با کیفیت بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است و بایستی سازوکار لازم برای تأمین کیفیت محصولات تولیدی توسط این وزارتخانه فراهم شود. از نظر سلامت غذا، نظارت در کل زنجیره مهم است. در زنجیره تأمین تا مصرف غذا، سلامت مواد غذایی تضمین شود. باید کارنامه محصولات غذایی از زمان تولید تا مصرف به صورت هوشمند تهیه شود و در این مأموریت، استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان حائز اهمیت است. همچنین استفاده از ابزارهای الکترونیک و فناوری های نوین و استفاده از هوش مصنوعی لازم است. وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور، سازوکارهای اجرای این موضوع را ظرف مدت ۳ ماه تهیه و در جلسه شورا ارائه نماید.

- تعیین شاخص های سلامت غذا و رصد و پایش آن از مزرعه تا سفره بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. بایستی نظارت فراگیر و دقیق بر سلامت غذا صورت گیرد و ضرورت دارد از ورود غذاهای ناسالم به بازار جلوگیری شود. یکی از توجهات ویژه باید معطوف به پایش و حذف غذاهای ناسالم از بازار باشد و تحت هیچ شرایطی امکان بازگشت این مواد به هیچ نحوی به زنجیره مصرف باز نشود. ذره ای از غذای ناسالم نباید به خاطر سودجویی افراد خاطی وارد سفره مردم شود. هیچ مقوله ای نباید منجر به ورود محصول ناسالم بر بازار شود (فارغ از تولید داخل و یا وارداتی). اجازه ندهید سلامت مردم بازیچه افراد سودجو شود و دستگاه های نظارتی بر این امر دقت ویژه داشته باشند. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، گزارش رصد و پایش سلامت غذا را ظرف مدت ۲ ماه تهیه و در جلسه شورا ارائه نماید.

- شبکه آزمایشگاهی مورد نیاز برای ارزیابی کیفیت و سلامت غذا بایستی به گونه ای باشد که کارآمدی لازم برای تأمین سلامت غذای مردم را داشته باشد که برای این منظور می بایست از نظر تعداد و همچنین امکانات به روز و کارآمد باشند.

- در خصوص محصولات تراریخته ادعاهای زیادی مطرح شده است که مواردی از آنها قابل استفاده و مفید است؛ این نظرات باید فارغ از فضای غالب رسانه ای و به صورت کارشناسی بررسی شود. ضرورت دارد در این خصوص راستی آزمایی و مستندسازی دقیقی صورت گیرد که مبدا ادعاهای رایج مانعی بر پیشرفت و بهره مندی از ظرفیت فناوری و تخصصی شود. وزارتین جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گزارش این موضوع را در جلسات آتی شورا ارائه دهند.

۳. دسترسی به غذا

- باید اطمینان حاصل کرد که مردم حداقل در حد استاندارد به انواع و میزان مورد نیاز از مواد غذایی دسترسی داشته و بتوانند آن را تأمین کنند؛ بدین صورت که فردی که تمکن مالی دارد خودش تأمین نماید و برخی مردم که امکان مالی لازم را ندارند می بایست سازوکاری طراحی شود که این قشر شریف نیز به این کالاها دسترسی داشته باشند. در این راستا وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ظرفیت کالابرگ را در خدمت این کار بیاورد.

- قیمت محصولات کشاورزی می‌بایست برای تولیدکننده و مصرف‌کننده به‌صرفه باشد. قیمت‌گذاری باید نظام داشته باشد و سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در موضوع قیمت‌گذاری باید ادعای تولیدکننده را بررسی کند و پیشنهاد بدهد و نباید به ادعای تولیدکننده اکتفا کرد. مهم است که در این نظام قیمت‌گذاری باید منافع تولیدکننده و مصرف‌کننده هم‌زمان تأمین شود.

- تصمیمات در مورد محصولات کشاورزی باید در وزارت جهاد کشاورزی سازماندهی شود و براساس قانون، شأن قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی، با وزارت جهاد کشاورزی است و شأن ستاد تنظیم بازار، تنظیم‌گری و نظارت و هماهنگی‌های کلی در کشور است. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز مسئول قیمت‌گذاری دارو و تجهیزات پزشکی است. ستاد تنظیم بازار نقشی در قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی و دارو و تجهیزات پزشکی به صورت موردی ندارد و صرفاً به عنوان یک نهاد تنظیم‌گر، در زمان‌های خاص و ضروری برای تنظیم‌گری ورود خواهد نمود.

- مسئولیت نظارت بر استفاده از ارز دولتی در خصوص محصولات کشاورزی بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است.

- تنظیم صادرات محصولات کشاورزی مازاد بر نیاز بایستی در یک الگوی قابل برنامه‌ریزی اجرا شود و از ابلاغ ضوابط لحظه‌ای که به ارکان تولید کشور صدمه می‌زند، جلوگیری کرد.

- مواد غذایی و محصولات کشاورزی صادراتی بایستی نماد اقتدار ایران باشد. کیفیت و الزامات یک کالای صادراتی خوب و سرآمد باید در آن رعایت شود و لازمه آن وجود نظام باثبات غذایی و استانداردهای باکیفیت است. نباید محصول کشاورزی که از ایران صادر می‌شود به دلیل عدم رعایت برخی استانداردها برگشت شود؛ مسئولیت این موضوع با وزارتین جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. این دو دستگاه می‌بایست سازوکارهای کنترل صادرات مواد غذایی مبتنی بر کیفیت و سلامت غذا را با استانداردهای کشورهای واردکننده محصولات ایرانی، طراحی و اجرا کنند.

۴. پایداری امنیت غذایی

- تمامی ارکان کشور در قبال تأمین امنیت و سلامت غذا مسئول بوده و بایستی در یک الگوی هماهنگ امکان تأمین امنیت غذایی پایدار را فراهم نمایند. توجه به این مهم ضروری است که امنیت غذایی یکی از ارکان اقتدار ملی است و تأمین آن به عنوان یک وظیفه مهم توسط تمامی حاکمیت بایستی پیگیری شود.

- تمامی اجزای زنجیره امنیت غذایی بایستی بر پایه بهره‌مندی از ظرفیت فناوری‌های نو و قابلیت دانش‌بنیان‌ها برنامه‌ریزی شود. بدون شک پایداری در امنیت غذایی بدون مداخله دانشی بدست نخواهد آمد و این الزام برای تمامی فرآیند از مزرعه تا سفره است.